

Uitbrengen van de rapportage

Aanbevelingen voor psychiaters en psychologen pj rapporteurs

1. Informatieplicht

De NIP code (2007) is hierin duidelijk. Bij het aangaan van de professionele relatie dient de psycholoog, bij voorkeur schriftelijk en waar nodig mondeling toegelicht, onder andere, informatie te verstrekken over *'de regels in de beroepscode met betrekking tot inzage en afschrift, correctie en blokkering van de rapportage'*¹. Ook als de cliënt geen recht heeft om de rapportage te blokkeren (zoals bij de strafrechtelijke pj rapportage), is de psycholoog verplicht betrokkene daarop te wijzen².

In de door de toenmalige FPD uitgegeven gedragscode voor psychologen³ beperkt de informatieplicht zich tot het verschaffen van duidelijkheid over rol en positie van de rapporteur, alsmede over de werkwijze en vraagstelling van het onderzoek.⁴ In deze code staat niet dat betrokkene ook op zijn rechten moet worden gewezen.

Al op 9 februari 2000 heeft het College van Beroep van het NIP bepaald dat een rapporterend psycholoog, ook bij de rapportage pro justitia, verplicht is de onderzochte te informeren over het recht op inzage en correctie.

In een uitspraak van 25 juli 2007 bevestigt het regionaal tuchtcollege in Eindhoven, onder verwijzing naar beide codes⁵, dat de informatieplicht (inclusief het wijzen op het inzage- en correctierecht en de onmogelijkheid van blokkering) ook geldt voor de pro justitia rapporteur.

Het Centraal Tuchtcollege heeft in de eerder genoemde beslissing (zie noot 1), uitgesproken dat het beginsel, dat de betrokkene (in algemene zin) behoorlijk

¹ Zie artikel III.3.2.5 Beroepscode voor psychologen van het Nederlands Instituut van Psychologen; ingangsdatum 1 april 2007 (NIP code 2007).

² Zie artikel III.3.2.19 NIP code 2007.

³ Gedragscode voor psychologen pro justitia rapporteur, uitgave FPD, oktober 2001 (Gedragscode psychologen FPD).

⁴ Artikel 1.2 Gedragscode psychologen FPD.

⁵ In dit geval gold overigens de op dit punt gelijklopende NIP code van 1998.

dient te worden geïnformeerd, ook geldt voor de pro justitia rapportage. Hoewel dat niet met zoveel woorden wordt gezegd, lijkt het er op, dat het college zich daarbij baseert op de informatieplicht die in de WGBO is vastgelegd.

2. Inzage

Op grond van de NIP code⁶ heeft de verdachte recht op inzage in de pj rapportage, voordat deze wordt uitgebracht aan de opdrachtgever. De WGBO kent een vergelijkbare bepaling⁷, met dat verschil dat de WGBO rept over inzage in (het ruimere begrip) dossiergegevens, terwijl bovendien die inzage niet gerelateerd is aan het moment waarop de dossiergegevens (het rapport) ter beschikking worden gesteld van de opdrachtgever.

Beide regelingen kennen aan betrokkene ook het recht toe op het verkrijgen van een afschrift van de stukken, voor zover deze geen (privacygevoelige) gegevens van derden bevatten.

Ook in de gedragscode voor pj psychologen is het inzagerecht vastgelegd. Tevens dient de rapporteur met de verdachte de beantwoording van de vraagstelling te bespreken. Dit laatste is onvoldoende als niet ook de rapportage ter inzage wordt aangeboden. In een uitspraak van het Centraal Tuchtcollege⁸ is daarover het volgende geoordeeld: *“Het voorgaande neemt niet weg dat van de arts verwacht had mogen worden dat hij zijn rapport, voordat hij het aan zijn opdrachtgever toezond, aan klager ter zitting had aangeboden en met klager had besproken en dat hij niet had volstaan met- nog voordat het rapport was opgesteld — het bespreken van zijn bevindingen en conclusies tijdens het tweede gesprek met klager zoals hij, naar hij desgevraagd ter zitting heeft verklaard, heeft gedaan.”*

Wat verder opvalt is dat het college deze uitspraak deed in een zaak tegen een psychiater, terwijl de regelgeving voor die beroepsgroep duidelijk minder ver gaat dan voor de psychologen. Uit de beslissing valt niet op te maken of het Centraal Tuchtcollege zijn beslissing heeft gebaseerd op bijvoorbeeld de (voor alle rapporteurs geldende) WGBO of dat hier een ‘**reflexwerking**’ is aangenomen van de voor psychologen geldende regels. Deze weg is bijvoorbeeld gevolgd door het Regionaal Tuchtcollege in Eindhoven⁹. Na vastgesteld te hebben dat de verplichting tot het respecteren van het inzage- en correctierecht voor de

⁶ NIP code art. III.3.2.16

⁷ Art. 7:456 BW

⁸ Zie C.T.C.G. d.d. 18 mei 2006

⁹ Regionaal Tuchtcollege Eindhoven, uitspraak van 9 augustus 2007.

psychologen is vastgelegd in een gedragscode, komt dit college, kort samengevat, tot het oordeel dat, via de reflexwerking, de voor psychologen geldende gedragscode (kennelijk wordt bedoeld op de FPD code) ook dient te gelden voor psychiaters.

3. Afschrift

Het verstrekken van een afschrift van het rapport aan betrokkene is in de gedragscode voor pj psychologen geclausuleerd in die zin dat een desbetreffend verzoek van betrokkene door de rapporteur doorgeleid dient te worden naar de opdrachtgever (de rechter-commissaris of de officier van justitie). In de WGBO biedt de hierboven besproken 'schakelbepaling'¹⁰ ruimte om, rekening houdend met het specifieke karakter van de pj rapportage, af te wijken van de regel dat de beroepsbeoefenaar zelf gehouden is tot de gegevensverstrekking. Het verstrekken van een afschrift van een rapport aan de verdachte, nog voordat dit de opdrachtgever heeft bereikt, verdraagt zich niet met de rol van met name de rechter-commissaris in het strafproces. De regeling van het Wetboek van Strafvordering inzake het beheer van en de inzage in processtukken (waarvan ook de pj rapportage als onderdeel van het persoonsdossier deel uitmaakt) heeft hier het primaat.

4. Inzage en afschrift testgegevens

Naast een verzoek om inzage en afschrift van het rapport kan ook sprake zijn van een verzoek om inzage en afschrift van andere gegevens en stukken uit het dossier van de rapporteur. Nadat het rapport de opdrachtgever heeft bereikt dient dat verzoek, op grond van de WGBO, de NIP code en de 'Richtlijnen inzake het omgaan met medische gegevens' van de KNMG, gehonoreerd te worden. Voor die afschriftverstrekking kan een redelijke vergoeding worden gevraagd. Voor bij het psychologische onderzoek verzamelde testgegevens geldt een uitzondering.

Op (dringend) advies van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) is in de NIP code van 2007 een bepaling opgenomen¹¹ die het de cliënt mogelijk maakt bij de psycholoog afschriften op te vragen van de afgelegde test, inclusief

¹⁰ Zie 3.2.2. onder 'Geneeskundige behandeling zonder overeenkomst'.

¹¹ Artikel III.3.2.9 NIP code 2007, dat handelt over inzage en afschrift van dossiergegevens. In een vorige versie van de code waren testgegevens daarvan uitgezonderd. Die uitzondering is (onder druk van het CBP) komen te vervallen.

de daarbij behorende testvragen. Verspreiding van die testvragen(en de antwoorden) zou, naar het oordeel van het NIP, echter ongewenste gevolgen kunnen hebben voor de waarde en betekenis van de betreffende test en een inbreuk op kunnen leveren op het auteursrecht van de makers van de test. Om die reden heeft het College zijn standpunt herzien en het NIP op 15 juli 2008 laten weten dat ter bescherming van genoemde belangen het niet verstrekken van een afschrift van het ruwe testmateriaal gerechtvaardigd is. Volstaan kan worden met het bieden van inzage tijdens een gesprek, in combinatie met het schriftelijke eindrapport waar de uitslag van de test in beschreven staat.

5. Correctierecht

Het College van Toezicht van het NIP heeft bepaald, dat ook de psycholoog die rapporteert in een strafzaak in opdracht van de rechter-commissaris of de officier van justitie, gebonden is aan het in de NIP code vastgelegde correctierecht¹². Dit houdt in dat de rapporteur is gehouden tot correctie van die gegevens in de rapportage waarvan betrokkene aannemelijk heeft gemaakt dat deze onjuist, onvolledig of niet terzake doende zijn. De beoordeling van die aannemelijkheid is aan de rapporteur. Verder gaat het alleen om de correctie van feitelijke gegevens. Overwegingen, conclusies en adviezen vallen buiten het correctierecht. Hoewel voor psychiaters niet een uitdrukkelijke bepaling geldt die hen verplicht tot het respecteren van het correctierecht, moet er, gezien de besproken uitspraken van het Centraal Tuchtcollege en het Regionaal Tuchtcollege in Eindhoven ernstig rekening mee worden gehouden dat, via de reflexwerking, ook psychiaters hieraan gehouden zijn/worden.

6. Blokkeringsrecht

De WGBO voorziet in een zogenaamd blokkeringsrecht van degene die aan een keuring wordt onderworpen¹³. Het uitbrengen van de rapportage aan de opdrachtgever kan daarmee worden verhinderd. De vraag speelt of dit ook geldt voor degene over wie in het kader van de strafzaak een gedragsdeskundig rapport wordt opgemaakt. Een dergelijk recht lijkt onverenigbaar met het dwingende strafrechtelijk kader waarin de rapportage niet het belang van de verdachte maar dat van de rechtspleging dient en waarin de gedragsdeskundige in veel gevallen

¹² Art. III 3.2.18 NIP code, alsmede uitspraak College van Toezicht NIP d.d. 9/2/2000

¹³ Art. 7:464 lid 2 sub b BW

de wettelijke plicht heeft de verzamelde informatie aan de opdrachtgever (veelal de rechter-commissaris) te verstrekken.

Daar komt bij dat in de betreffende bepalingen van de WGBO het blokkeringsrecht uitsluitend wordt verbonden aan keuringen die verband houden met de toelating tot een verzekering, de beoordeling van de arbeidsgeschiktheid, de geschiktheid voor een opleiding of de uitvoering van bepaalde werkzaamheden. De gedragsdeskundige beoordeling van een verdachte in de strafzaak kan hier niet onder gerekend worden. Voor een erkenning van het blokkeringsrecht bij de rapportage pro justitia is in de WGBO dan ook geen grond te vinden.

Ook kan nog worden gewezen op de voor de psychologen geldende NIP code waarin een blokkeringsrecht is opgenomen met de kanttekening dat dit niet geldt als de (externe) opdrachtgever een bevoegdheid heeft rapportage te eisen, ontleend aan een wettelijke regeling. Deze uitzondering is van toepassing op de rapportage pro justitia.

Nu de verdachte geen recht heeft de rapportage te blokkeren, heeft hij wel het recht eventuele bezwaren tegen de rapportage op schrift te stellen, opdat deze bezwaren tegelijkertijd met de rapportage naar de opdrachtgever gestuurd kunnen worden¹⁴.

Mr. M.M. Beukers, jurist NIFP

¹⁴ Art. III.3.2.19 NIP code)